

Målnummer: T1434-97 **Avdelning:** 9

Avgörandedatum: 1998-05-08

Rubrik: I mål om försäkringsersättning (konsumenthemförsäkring) på grund av inbrott är tvistigt om inbrottet ägt rum före eller efter det att försäkringen tecknades. Den bevislättnad för försäkringstagares vidkommande som enligt praxis gäller vid tvister rörande frågan om försäkringsfall föreligger har inte ansetts äga giltighet i nu aktuell typ av tvist.

Lagrum:

Rättsfall: NJA 1984 s. 501 I och II

REFERAT

A.M.A. (A.) tecknade den 21 februari 1996 en hemförsäkring hos Länsförsäkringar Stockholm (Länsförsäkringar). I försäkringen ingick skydd mot stöld. Azim anmälde någon tid häfter till Länsförsäkringar att hans bostad i Märsta blivit utsatt för inbrott varvid egendom till ett värde motsvarande ungefär 100 000 kr stulits. Länsförsäkringar vägrade att utbetala ersättning då Länsförsäkringar ifrågasatte om försäkringen var gällande vid skadetillfället.

A. väckte häfter vid Sollentuna tingsrätt talan mot Länsförsäkringar med yrkande att det skulle fastställas att A. hade rätt till ersättning enligt den av Länsförsäkringar meddelade försäkringen för den skada han lidit genom inbrott i sin bostad under februari 1996.

Länsförsäkringar bestred käromålet.

A. anförde till utveckling av sin talan i huvudsak följande. På förmiddagen den 21 februari 1996 tecknade han en hemförsäkring hos Länsförsäkringar. I försäkringen ingick skydd mot stöld. Någon gång mellan förmiddagen den 21 och förmiddagen den 22 februari 1996 utsattes hans bostad för inbrott, varvid egendom stals till ett värde motsvarande ungefär 100 000 kr. På grund av den tecknade försäkringen är Länsförsäkringar skyldigt att utge ersättning för den uppkomna skadan. - Den 18 februari 1996 flyttade A. till Vestagatan 8. Han ställde då in sitt bohag, som var packat i kartonger, i lägenheten. Han besökte därefter sin lägenhet den 21 februari mellan kl 09.00 och 09.30 och i samband med detta träffade han sin nya granne M-L.W. Inbrottet hade då ännu inte skett. Det är ett inbrottsutsatt område och lägenheten vetter mot skogen. Efter besöket i lägenheten tecknade A. därför hemförsäkringen hos Länsförsäkringar. Han hade tidigare varit försäkrad hos detta bolag, med uppehåll för den tid då han haft ett inbrottslarm kopplat till sin tidigare lägenhet. Den 22 februari vid 11-tiden återvände han till lägenheten. Då upptäckte han att någon brutit sig in genom att krossa ett fönster i tvättstugan. Han ringde genast till polisen, som kom till hans lägenhet och tog upp en anmälan. Eftersom han var upprörd kunde han inte korrekt ange tänkbar tid för inbrottet. Polismännen uppgav att han genom tilläggsanmälan kunde komplettera de uppgifter han lämnade på platsen. Han uppgav nu att inbrottet skett mellan den 20 februari kl 16.00 och den 22 februari kl 11.00. Därefter satte han ut en annons i lokaltidningen Sigtunabygden, där han angav brottstiden till mellan den 21 och den 22 februari 1996. Han annonserade enbart därför att han var angelägen om att få tillbaka sin egendom som hade ett affektionsvärde för honom. Dessutom angav han korrekt brottstid i en tilläggsanmälan som han gjorde den 28 februari 1996. Skälet till denna tilläggsanmälan var att han via annonsen i lokaltidningen kommit i kontakt med personer som eventuellt kände till något om den stulna egendomen. När A. därefter anmälde skadan till Länsförsäkringar, den 10 april 1996, råkade han av misstag ange första tänkbara dag för inbrottet till den 20 februari 1996, eftersom han använde sin första polisanmälan som underlag. Därefter gick han igenom skadeanmälan och upptäckte då sitt misstag. Han rättade detta genom att skriva över "20" med "21". Han fick sedan besked av försäkringsbolaget att man inte skulle betala ut

någon försäkringsersättning, eftersom inget försäkringsfall förelåg. Detta besked lämnades muntligen av skadeinspektören J.L. anställd av Länsförsäkringar. Han besökte då handläggaren L.O. på Länsförsäkringar, som uppgav att ingen förnyad prövning kunde göras för det fall han inte gjorde en tilläggsanmälan som innehöll korrekt brottstid och orsaken till att han inte angivit brottstiden korrekt i den första polisanmälan. Han gjorde därefter ytterligare tilläggsanmälningar, dels den 29 april och dels den 1 augusti 1996.

Länsförsäkringar anförde för sin del i huvudsak följande. Det är riktigt att A. tecknat försäkring vid uppgiven tidpunkt och att denna enligt villkoren täcker inbrott i hans bostad. Något försäkringsfall föreligger emellertid inte då brottsperioden i A:s skadeanmälan är angiven till mellan den 20 eller den 21 februari 1996 kl. 16.00 (sannolikt har siffran 1 skrivits ovanpå en nolla) och den 22 februari 1996 kl 11.00. Av polisanmälan framgår att brottstiden är "Tisdag 1996-02-20 kl 16.00 t.o.m. Torsdag 1996-02-22 kl 11.00". Denna polisanmälan togs upp av polismannen R.S. A. flyttade till bostaden redan den 18 februari 1996. Dessförinnan var han under en längre period oförsäkrad. Vid förfrågan från Länsförsäkringar uppgav han att detta berott på att han haft ett bra inbrottslarm i sin tidigare lägenhet. Efter att han anmält försäkringsfallet och nekats ersättning, tog han kontakt med Länsförsäkringar och försökte ändra och ändrade uppgifter angående brottsperioden till att avse inbrott mellan den 21 och den 22 februari 1996. Länsförsäkringar ifrågasätter därför om A. hade en gällande försäkring hos Länsförsäkringar vid skadetillfället. Det görs gällande att A. inte visat att så är fallet. A. har för skadeinspektören J.L. uppgett att inbrottet inträffade den 20 februari 1996, varefter J.L. upplyst honom om att försäkringen inte täcker inbrott som skett innan försäkringen tecknades. A. har då ändrat sina uppgifter och uppgett att inbrottet inträffade någon gång efter det att han tecknat hemförsäkring, dvs förmiddagen den 21 februari. Han har sedan sökt upp Länsförsäkringars handläggare L.O. som upplyst honom om att någon försäkringsersättning inte skulle betalas ut. A. har då krävt att få ändra sina uppgifter i skadeanmälan avseende brottstiden. Han har även gjort flera tilläggsanmälningar utvisande ny tid för inbrottet och lämnat nya uppgifter om att han varit upprörd då han gjort den ursprungliga polisanmälan, varför han inte korrekt angett brottstiden. Det är enligt Länsförsäkringars uppfattning inte mera antagligt att inbrottet skett efter än före tecknandet av försäkringen.

A. åberopade som muntlig bevisning förhör under sanningsförsäkran med sig själv samt vittnesförhör med M-L.W. A-M.B. och C.A. Länsförsäkringar åberopade som muntlig bevisning vittnesförhör med J.L. och R.S. Parterna åberopade härutöver viss skriftlig bevisning.

Sollentuna tingsrätt (1997-10-17, rådmannen Bengt Fredelius) biföll A:s talan och anförde i sina domskäl följande. I målet är ostridigt att ett inbrott i lägenheten ägt rum, varigenom åstadkommits en på grund av försäkringen hos Länsförsäkringar i och för sig ersättningsgill skada. Det är likaså ostridigt att försäkringen tecknats på förmiddagen den 21 februari 1996. Tvisten gäller huruvida inbrottet ägt rum före eller efter tecknandet av försäkringen.

En försäkringstagare som gör gällande att försäkringsfall föreligger får anses ha bevisbördan för att så är fallet. I konsumenttvister av nu aktuellt slag skall försäkringstagaren anses ha fullgjort sin bevisskyldighet, om det vid en helhetsbedömning av samtliga omständigheter framstår som mera antagligt att försäkringsfall föreligger än att så inte är förhållandet.

Av utredningen framgår följande. I en den 22 februari 1996 upptagen polisanmälan uppgav A. att inbrottet kunde ha ägt rum under tiden den 20 februari kl 16.00 till den 22 februari kl 11.00. A. har nu berättat att han efter flyttningen till lägenheten den 18 februari inte kom dit förrän på förmiddagen den 21 februari, då han gjorde ett kort besök för att hämta några papper som han behövde. Han har vidare uppgett att nästa besök i lägenheten var på förmiddagen den 22 februari, då han upptäckte inbrottet. M-L.W. har i sitt vittnesmål förklarat sig vara helt säker på att hon sammanträffat med A. på Vestagatan förmiddagen den 21 februari samt att han då uppträtt lugnt och inte nämnt något om inbrott. A-M.B. har omvittnat att hon sent på kvällen, troligen den 21 februari, hört en duns inifrån A:s lägenhet. C.A. har förklarat sig med stöd av dagboksanteckningar vara helt säker på att hon sett kartonger stå på den till Vestagatan gränsande Västra Galaxgatan ganska sent på kvällen den 21 februari samt att hon också sett en TV bäras ut från huset som ligger två hus från Vestagatan 2, där också en mörk skåpbil med öppna bakdörrar

stätt parkerad. Det har också framgått av hennes vittnesmål att Vestagatan 2 var den fastighet som hon själv var ute för att titta på.

Det är vidare utrett, att A. dels i en annons några dagar efter upptäckten av inbrottet, dels i en tilläggsanmälan den 28 februari 1996 uppgett att inbrottet kunde ha ägt rum under tiden 21-22 februari, att A. i en skadeanmälan till Länsförsäkringar den 10 april 1996 i utrymmet för brottsdatum ändrat "20" till "21" samt att han vid sammanträffandet med J.L. först uppgett att han varit i bostaden på tisdagskvällen (20 februari) men sedan ändrat sig och uppgett att det var på onsdagsförmiddagen (21 februari) som han besökte lägenheten. Slutligen har framkommit att A. i två senare tilläggsanmälningar, den 29 april och den 1 augusti 1996, uppgett trolig tidigaste tidpunkt för inbrottet till den 21 februari kl 09.30 respektive 09.00.

Att A. som han har uppgett upptäckt inbrottet först på förmiddagen den 22 februari vinner stöd av polisanmälningarna samt av M-L.W:s och i viss mån även av R.S:s vittnesmål. Dock finner tingsrätten det inte kunna uteslutas att han besökt lägenheten både den 20 och den 21 februari.

Mot bakgrund av vad sålunda och i övrigt upptagits, särskilt C.A:s vittnesmål, finner tingsrätten det mera antagligt att något inbrott inte ägt rum innan försäkringen tecknades än att så varit fallet. A. skall alltså anses ha fullgjort den bevisskyldighet som ålegat honom och käromålet skall bifallas.

Länsförsäkringar överklagade tingsrättens dom och yrkade att käromålet skulle ogillas.

A. bestred ändring.

Parterna åberopade till stöd för sin talan samma grunder och sakomständigheter som vid tingsrätten.

Förnyade förhör hölls i hovrätten med A. C.A. och J.L. Bandupptagningarna från förhören vid tingsrätten med återstående vittnen åberopades genom uppspelning av banden.

Svea hovrätt (1998-05-08, hovrättslagmannen Lars Eklycke samt hovrättsråden Lars Hesser, referent, och Ingela Halvorsen) ändrade tingsrättens dom och ogillade A:s talan.

I domskälen anförde hovrätten: Tvisten i målet gäller huruvida den aktuella hemförsäkringen var gällande vid tidpunkten för det inbrott som ostridigt ägt rum. Parterna är ense om att inbrottet i och för sig utgör ett försäkringsfall. Vad hovrätten har att pröva är om inbrottet ägde rum före eller efter det att försäkringen tecknades, något som ostridigt ägde rum på förmiddagen onsdagen den 21 februari 1996.

A. har - såsom han också själv vitsordat - bevisbördan för sitt påstående att inbrottet ägde rum efter det att försäkringen tecknats. När det gäller frågan om vilket beviskrav som föreligger, dvs vad som krävs för att han skall anses ha uppfyllt bevisbördan, får hovrätten anföra följande.

I mål om försäkringsersättning mellan försäkringsbolag och konsument föreligger enligt fast praxis lättnad i bevisbördan för den som påstår att det föreligger ett försäkringsfall, t.ex. ett inbrott (jfr NJA 1984 s. 501 I och II). I dessa fall anses försäkringstagaren ha fullgjort sin bevisskyldighet, om det vid en helhetsbedömning av samtliga omständigheter framstår som mera antagligt att försäkringsfall föreligger än att så inte är förhållandet. Lindringen i bevisbördan motiveras bl.a. med att det föreligger särskilda svårigheter för försäkringstagaren, jämfört med försäkringsgivaren, att prestera utredning i frågor av teknisk natur m.m. till stöd för att det föreligger ett försäkringsfall. Vid formuleringen av beviskravet har vidare gjorts en avvägning mellan skyddsintresset för den som tecknar en försäkring och försäkringsgivarens risktagande; försäkringspremierna får inte bli oacceptabelt höga.

I detta mål gäller emellertid tvisten inte frågan om ett försäkringsfall föreligger i angiven mening, utan när det inbrott som förorsakat de skador som försäkringstagaren önskar få ersatta genom försäkringen har inträffat. I en tvistefråga av nu aktuellt slag har försäkringsgivaren typiskt sett inget försteg framför försäkringstagaren när det gäller möjligheterna att få fram utredning till stöd för sin ståndpunkt. Tvärtom torde försäkringstagaren normalt sett vara

den av parterna som har lättast att lägga fram bevisning - t.ex. i form av vittnesiakttagelser - om när ett inbrott kan ha skett. Någon teknisk utredning torde endast undantagsvis bli aktuell i dessa sammanhang. Mot denna bakgrund menar hovrätten att de skäl som ansetts tala för en bevislättning för försäkringstagarens vidkommande i tvister rörande frågan om försäkringsfall föreligger inte äger giltighet i den nu aktuella typen av tvist. Detta leder till att vanliga civilrättsliga beviskrav skall ställas på försäkringstagaren, och att A. alltså, för att få framgång i målet, har att prestera full bevisning för sitt påstående om när i tiden inbrottet ägde rum.

A:s berättelse innehåller vissa uppgifter som är svårförklarliga. Att han, då han torsdagen den 22 februari 1996 anmälde inbrottet till polismannen R.S. på grund av upprördhet skulle ha kommit att felaktigt ange att hans föregående besök i bostaden ägt rum på eftermiddagen två dagar tidigare, när den korrekta uppgiften var på morgonen dagen före, framstår sålunda inte som särskilt sannolikt. Av R.S:s vittnesmål framgår tvärtom att A. vid anmälningstillfället uppträtt normalt och att de tidsangivelser som kommit att antecknas i anmälan lämnats av A. själv. A. har för övrigt även vid ett senare tillfälle, vid sitt samtal i april 1996 med handläggaren hos Länsförsäkringar, J.L. - enligt vad denne uppgivit då han hörts här i målet och vars berättelse det inte finns anledning att ifrågasätta - sagt att besöket i fråga ägt rum på tisdagen. Det är också svårt att förstå varför A. valde att själv vänta så länge med att koppla in Länsförsäkringar på saken. Hans skadeanmälan till Länsförsäkringar gjordes först omkring sju veckor efter det att han polisanmält inbrottet.

Vid en samlad bedömning finner hovrätten att A. - med det beviskrav som hovrätten lagt till grund för sin prövning och trots att det finns ett antal uppgifter i utredningen som talar för hans ståndpunkt - inte har styrkt sitt påstående. Hans talan skall därför ogillas.

Målnummer T 1434/97

Sökord: Försäkringsersättning; Bevisning

Litteratur:
